

tagelse af abstrakte opfyldesskridt. Den folkeretlige forpligtelse vedrører her alene den løbende opfyldelse af traktaten i forvaltning og retspleje og lægger for så vidt ikke direkte bånd på lovgivningsmagts handlefrihed.⁴¹

2°. Hvis en indgået traktat omvendt efter sit indhold netop stiller krav om gennemførelse eller opretholdelse af en bestemt lovgivningstilstand, lægges der derimod et bånd på den danske lovgivningsmagts handlefrihed.

a°. I tilfælde, hvor de hidtil gældende danske lovbestemmelser ikke er i overensstemmelse med traktatens indhold, opstår der ved traktatens indgåelse en forpligtelse for den danske lovgivningsmagt til at gennemføre de lovændringer, der er nødvendige for at tilvejebringe den påkrævede overensstemmelse. Der pålægges den danske lovgivningsmagt en *handlepligt*.

Undlader lovgivningsmagten at gennemføre de fornødne lovændringer, foreligger der et traktatbrud. Dette er, som nævnt, uden betydning for de retsansvarende myndigheder; de skal fortsat anvende de hidtil gældende lovbestemmelser. Men traktatbruddet vil kunne pådrage den dansk stat et folkeretligt ansvar.

Med henblik på i videst muligt omfang at undgå risikoen for traktatbrud som følge af, at den danske regering indgår en traktat, der pålægger den danske lovgivningsmagt en handlepligt, som lovgivningsmagten imidlertid ikke ønsker at opfylde, bestemmer grundlovens § 19, stk. 1, bl.a., at regeringen ikke uden folketingets samtykke kan indgå nogen traktatmæssig forpligtelse, til hvis opfyldelse folketingets medvirken er nødvendig.⁴²

Folketingets meddelelse af samtykke til indgåelse af en traktat medfører imidlertid ikke en statsretlig forpligtelse for folketinget til senere at vedtage de love, der er nødvendige til traktatens opfyldelse. Lovgivningsmagts handlefrihed er statsretligt fortsat ubegrænset. Men i praksis vil folketingets forudgående samtykke naturligvis indebære en betydelig grad af sikkerhed for, at folketinget senere vil medvirke⁴³ til opfyldelse af den handlepligt, traktaten medfører.⁴⁴

b°. En traktatmæssig forpligtelse til at gennemføre eller opretholde en bestemt lovgiv-

ningstilstand indebærer samtidig en forpligtelse for den danske lovgivningsmagt til ikke senere at ændre den gennemførte lovgivning på en sådan måde, at traktatens krav ikke længere er opfyldt. I tilfælde, hvor hidtil gældende lovbestemmelser i forvejen er i overensstemmelse med traktatens krav, indebærer indgåelse af traktaten alene en sådan forpligtelse.

Indgåelse af en traktatmæssig forpligtelse til at gennemføre eller opretholde en bestemt lovgivningstilstand indebærer således altid den begrænsning i den danske lovgivningsmagts handlefrihed, at der herefter påhviler lovgivningsmagten en nærmere bestemt *undladelsespligt*.

Opfyldelsen af denne undladelsespligt er i virkeligheden slet ikke sikret i gældende dansk ret.⁴⁵

Som anført ovenfor under punkt 4 b må det formentlig på grundlag af bestemmelsen i ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, antages, at der efter omstændighederne kan påhvile vedkommende minister en forpligtelse til at søge en foreliggende konflikt mellem gældende danske lovbestemmelser og en gyldigt indgået traktat afværget ved fremsættelse af dertil sigtende lovforslag.

Noget tilsvarende kan ikke antages at gælde, for så vidt angår den undladelsespligt for lovgivningsmagten, der som nævnt indeholdes i enhver traktatmæssig forpligtelse til at gennemføre eller opretholde en bestemt lovgivningstilstand. Som fremhævet i det foregående er lovgivningsmagts handlefrihed efter dansk statsforfatningsret ikke begrænset af hensyn til opfyldelse af indgåede traktatmæssige forpligtelser. Lovgivningsmagten kan statsretligt frit og med fuld gyldighed gennemføre lovbestemmelser, der er i klar strid med en foreliggende undladelsespligt. Det må anses for utvivlsomt, at vedkommende minister ikke som følge af bestemmelsen i ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, kan være afskåret fra at medvirke til en udnyttelse af lovgivningsmagts statsretlige handlefrihed til gennemførelse af en bevidst traktatstridig lovgivning. Vedkommende minister kan efter dansk statsforfatningsret fuldt lovligt fremsætte lovforslag, hvis gennemførelse vil udgøre et klart traktatbrud, alene med det selvfølgelige forbehold, at ministeren vil kunne ifalde ansvar efter ministeransvarlighedslovens § 5, tk. 2, hvis han for-